

tehnike, pa tudi metode znanstvenega dela. Predvsem je bil Dehn pravi pojem terenca, ki je odpiral tudi naše oči za gradišča, za arheološko pokrajino. Ekskurzije z njim so bile zahtevne in naporne, a vedno z veselim dru-žabnim zaključkom, ki ni v ničemer preprečeval napornega dela v naslednjem dnevu. Na ekskurzijah je bil neusmiljeno zahteven. Hvaležni smo mu za vse to, hvaležni tudi, da nam je v zaprtem socialističnem času brez deviz omogočal pogosta študijska bivanja v Nemčiji vse od obiskov izkopavanj na Heuneburga naprej. Tako ni čudno, da so tudi vsi slovenski Humboldtovi

štipendisti-arheologi prebili vsaj en študijski semester v njegovem seminarju.

Dehnova znanstvena bibliografija ne izkazuje debelih knjig in številnih razprav. Njegova najdragocenejša bibliografija je bil on sam, srečanja in pogovori z njim, pohodi z njim po arheoloških pokrajinah, njegove pobude, njegova vabila, ki so nam omogočala, da smo spoznali še druge nemške kolege, njihova izkopavanja, njihovo delo. Mislim, da smem reči, da se je slovenska prazgodovinska arheologija tudi po Dehnovi zaslugi lahko enakovredno vključila v srednjeevropsko.

Stane GABROVEC

Wolfgang Kimmig (1910 -2001)

W. Kimmig ni bil tako neposredno povezan s slovensko arheologijo kot W. Dehn, gotovo pa je bil posredno. To predvsem preko Heuneburga, kamor smo prihajali slovenski arheologi za časa izkopavanj in se učili tehnike izkopavanj, se ob njegovih publikacijah učili tudi razmišljati o problemih hal-štatskih centrov, ki imajo svoje paralele tudi v halštatskih središčih Dolenjske, teh prvih urbanih zametkov v prazgodovini slovenskega prazgodovinskega prostora. Drugič pa smo se preko njega lahko najbolje seznanili z idejami Merharta; on jih je najzvestejše sprejemal in jih skušal izpeljati tudi v njihovi zgodovinski perspektivi. Naj navedem samo njegovo povezavo žarnogrobiščnih selitev s pomorskimi ljudstvi, z dorsko selitvijo, s splošnimi historičnimi pogledi na čas kulture žarnih grobišč. In končno na širok lok njegovih raziskav, v katerih najdemo obratno tudi obravnave o vplivih Mediterana na evropski prazgodovinski kontinent. Omenim naj le njegov sintetični pogled na grško kolonizacijo v zahodnem Sredozemlju in njen vpliv na prostor zahodne srednje Evrope (*Die griechische Kolonisation im westlichen Mittelmeergebiet und ihre Wirkung auf die Landschaften des westlichen Mitteleuropa*). S tem želim že na začetku poudariti širino njegovih raziskovanj in širino njenih izhodišč. Kot mu je seveda dal že sam Heuneburg veliko pobud, da govori o grški prisotnosti na Heuneburgu.

Če sem v uvodu napisal, da slovenska prazgodovina ni imela toliko neposredne povezave s profesorjem Kimmigom, kot jih je imela s profesorjem Dehnom, moram prav iz osebnih vzrokov to tudi zanikati.

Prof. Kimmigu se moram zahvaliti, da mi je ponudil asistenturo pri njem v Tübingenu v študijskem letu 1956/57 in mi s tem omogočil poglobljeno seznanjenje z delom in metodo Merhartove šole, ki je bila prav v tem času v največjem zamahu. Predvsem pa tudi osebnega srečanja z Merhartovimi učenci, ki so še danes v polnem ustvarjalnem delu in najboljši strokovnjaki za železodobno obdobje in v celotni arheološki vedi sploh.

W. Kimmig je bil rojen leto dni po W. Dehnu, leta 1910. Promoviral je pri prof. G. Kraftu, ki mu je ponudil za disertacijo obdelavo badensko kulturo žarnih grobišč. Vedno je obžaloval, da se je zaradi tega moral odpovedati promociji pri G. v. Merhartu. Njegov vzpon je bil tako kot pri Dehnu izredno hiter. Leta 1942 se je habilitiral v Freyburgu, po vojni leta 1946 je nasledil mesto svojega profesorja Krafta, od 1951 pa tudi nadomeščal prof. Bittla v Tübingenu in 1955 tudi prevzel njegovo mesto v Tübingenu, kjer je leta 1975 svojo profesuro, ne pa tudi znanstveno delo tudi zaključil.

V nasprotju s prof. Dehnom je Kimmigova biblio-grafija izredno bogata in obsega izredno široka področja. Vanje sodijo na začetku predvsem njegove študije o kulturi žarnih grobišč, v katerih je želel Merhartove arheološke teze, v katerih je imel prostor med severnim Balkanom, Karpati in jugovzhodnimi Alpami kot izhodišče kulture žarnih grobišč posebej važno mesto, arheološko in predvsem tudi zgodovinsko dopolniti. Selitve iz časa konca drugega in začetkom prvega tisočletja, ki so imela v zgodovinopisju različna imena, tako egejska, ilirska, dorska in so jih spravljali v

zvezo s koncem mikenske kulture, je skušal tudi arheološko podpreti, tako s pojavom železa v Srednji Evropi, žarnogrobiščno keramiko v Troji in podobno.

Drugo, lahko rečemo, centralno Kimmigovo delo je izkopavanje na Heuneburgu. To je začel Bittel 1950 in ga je po krajšem skupnem vodstvu z Dehnom prevzel sam in je trajalo več kot desetletje. Še danes izhajajo objave gradiva in zgodovinske interpretacije te slavne postojanke. Po senzacionalnem odkritju obzidja v tehniki opečnega zidu, sta Kimmig in Dehn razširila izkopavanja tudi v notranjost. Za to komplicirano izkopavanje je našel v Egonu Gersbachu odličnega tehničnega vodjo, s katerim sta tudi redno objavljala vsakoletne izsledke. Po končanih izkopavanjih je Kimmig vodil velikopotezne objave celotnih rezultatov tako interpretacije naselbinskih objektov kot celotnega keramičnega in kovinskega gradiva. Tu naj omenim predvsem monografije v seriji RGK, katerih izdajatelj je in pisec uvodnih

študij, obdelavo pa je prepustil tako Gersbachu za opis gradbenih objektov in specialistom za importirano grško keramiko. Zadnji zvezek z njegovim uvodom je izšel tik pred njegovo smrtjo. Z objavami Heuneburga pa so bile v zadnjem času vedno bolj povezane tudi njegove študije o vplivu Mediterana na železodobno obdobje prazgodovinske Evrope, na analize grškega importa.

Tretje področje njegovega dela, ki se mu je posvečal od vsega začetka, so Kelti. Tudi tu ga zanimajo prvenstveno zgodovinski problemi, tako npr. izvor Keltov. Epohalna je njegova objava Kleinaspergla, izhodiščnega najdišča za začetek latenske kulture, nacionalnega nemškega svetišča, kot ga radi označujejo nemški arheologi. In končno naj še enkrat poudarim njegove zgodovinske teme, to se pravi poskuse razložiti zgodovinska dogajanja z vključitvijo arheološkega gradiva v interpretacijo zgodovine.

Stane GABROVEC